

християнських церков.

Підкреслюючи ті моменти, які є об'єднуючими для християнських церков, канал ініціює конструктивну співпрацю християн на благо розвитку українського суспільства загалом. Канал створює власні ТВ-проекти для популяризації сімейних цінностей; свідоцтва життєвих історій людей, які пізнали Бога; програми для молоді, які покликані розкрити молоді таланти, створення «моди на праведність», про що йшлося вище; новини християнського світу тощо.

Отже, мета харизматичної евангелізації реалізується у все більш диференційованому служінні, яке є формою адаптації харизматів в соціумі. Системні зміни в суспільстві й формування його «інформаційного» обличчя, спонукає до пошуку нових шляхів представленості харизматів в українському суспільстві. Використовуються новітні інформаційні технології, нові форми присутності в українському суспільстві і впливу на нього, через інформаційний простір в тому числі.

Д ж е р е л а

1. О.Спис. Соціальна активність сучасних протестантських громад (на прикладі баптистських, п'ятидесятницьких, харизматичних церков)// Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Вип. 163-164: Філософія. – Чернівці, 2003. - С.163-164.
2. Титаренко В. Соціально-евангелізаційна діяльність харизматичних церков через призму нових реалій часу //Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці, 2005. – С. 20-25.
3. Международный журнал «Новое поколение». Интернет-издание [Электронный ресурс].-Режим доступа <http://ngnews.org/ob-izdanii/>.-Назва з екрану.
4. Устав религиозной харизматической общины «Источник жизни» (г.Токмак Запорожской обл.) 1994 г. // ДАЗО. – Ф.1335. – Оп.26. – Спр.75. – Арк.49–53.
5. Устав религиозной харизматической общины «Новое поколение», пгт. Весёлое, 1994 г. // Державний архів Запорізької області (далі ДАЗО). – Ф.1335. – Оп.26. – Спр.75. – С.43–47.
6. Устав религиозной христианской харизматической общины веры евангельской «Источник жизни» г. Орехов, Запорожской области, 1995 г. // ДАЗО. – Ф.1335. – Оп.26. – Спр.75. – Арк.54–59.
7. Филипович Л.О. Нові релігії України: поява, типологія, перспективи // Релігійна свобода: історичне підгрунття, правові основи і реалії сьогодення. – К.: 1998. – С.106-111.

10. Ольга МАКСИМЕНКО. Соціальне почуття новонавернених мусульман у різних країнах світу

Тенденція до посилення ісламофобії в її різноманітних виявах - від неприязного ставлення до мусульман й до відкритих актів агресії та закликів до ненависті і насильства стосовно представників цієї релігії - на жаль, спостерігається останнім часом у багатьох країнах світу. Цьому сприяють певні чинники: по-перше, інспіроване деякими недобросовісними ЗМІ ототожнення мусульман з терористами та екстремістами, нова хвиля страху, викликана репортажами про численні злочини бойовиків самопроголошеної «Ісламської держави» (діяльність якої взагалі суперечить духу ісламу як мирної і гуманістичної релігії, що визнає людське життя найвищою цінністю та прирівнює вбивство однієї людини до вбивства всього людства) [2] і нещодавніми терактами з великою кількістю людських жертв (зокрема, у Франції та Бельгії); по-друге, небажання пересічних людей бачити в своєму оточенні тих, хто від них чимось відрізняється (неприйняття «чужого», зумовлене уявним поділом світу на «ми» і «вони»). Носії іншої культури сприймаються як загроза порушення звичного способу життя, зміни усталеної системи цінностей. Звідси й різко негативне ставлення до біженців з Сирії та інших ісламських країн.

Водночас світ дедалі частіше стає свідком того, як люди, що сповідували іншу релігію (або ж були атеїстами), добровільно, за покликом власного серця стають мусульманами. В іслам переходять навіть ченці та священнослужителі [4, 5]. Цілком природно, що цей феномен привертає увагу як вітчизняних, так і зарубіжних релігієзнавців, соціологів, журналістів та письменників. Упродовж останніх років ними опубліковано цілу низку матеріалів, у яких детально описуються причини добровільного вибору ісламу представниками інших релігій. Зокрема, російський дослідник Андрій Ігнат'єв [3] об'єднує

новонавернених російських мусульман у чотири основні групи. Перша (найчисленніша) — це жінки, які беруть шлюб з мусульманином¹. Другу групу представляють ті, кого приваблює містика суфізму (так звані богошукачі-езотерики, які також захоплюються індуїзмом і буддизмом). До третьої групи належать ті, хто приймає іслам свідомо як релігію у всіх її аспектах (історичному, етнографічному, культурному) і намагається дотримуватися всіх її вимог та приписів. До останньої — ті, кого приваблюють радикальні ісламські течії та організації. Ними є переважно вихідці з право- та ліворадикальних угруповань.

Дослідження, проведене соціологами та релігієзнавцями Кембриджського університету разом із фахівцями організації *New Muslims Project* серед навернених в іслам британських жінок, виявило, що ця релігія допомогла їм знайти віру, спокій та внутрішню гармонію. Більшість респонденток походили з родин корінних британців-християн, здобули вищу освіту та досягли помітних успіхів у кар'єрі. Але по-справжньому щасливими та спокійними за свою подальшу долю вони стали лише після прийняття ісламу [9].

Серед причин, що спонукають українців прийняти іслам, найчастіше називають: розчарування в православ'ї (не останню роль у цьому відіграв тривалий конфлікт між вірянами Київського та Московського патріархатів), нерозуміння основних положень рідної релігії (зокрема, догмата про існування Єдиного Бога в трьох іпостасях), бажання «спілкуватися з Богом без посередників» (ще одна відмінність цього релігійного вчення від християнства) і, крім того, прихильність українців до поширеного в ісламі культу традиційної сім'ї, де чоловік — годувальник, а жінка — берегиня домашнього вогнища [7].

На сьогодні в Україні (за винятком окупованих територій) налічується приблизно 1 млн. мусульман (разом з новонаверненими). Переважна більшість з них, як зазначає муфтії Духовного управління мусульман України «Умма» шейх Саїд Ісмаїлов, — не емігранти, а корінне населення (до якого входять, зокрема, представники понад 20 тюркських народів). Тому головна відмінна особливість мусульман України полягає в тому, що вони не є чужорідним тілом у нашій світській державі, а інтегровані в українське суспільство [6], причому це не обмежується виключно економічною зайнятістю — українські мусульмани залучені до багатьох соціальних проєктів. Це, зокрема, пропагування донорства та допомога українським військовим, вимушеним переселенцям, ветеранам Другої світової війни, дитячим будинкам і дитячим лікарням¹, участь у екологічних акціях «Зробимо Україну чистою!» та Zero Waste Challenge (остання спрямована на скорочення кількості відходів і повторне використання речей). Крім того, вони служать у лавах Збройних Сил України і воюють у добровільних батальйонах у зоні АТО.

Щодо ставлення українців до мусульман (як до представників іншої релігії і водночас іншої національності, оскільки українці ідентифікують мусульман переважно з жителями Близького Сходу, Середньої Азії, Кавказу, Криму тощо), то тут слід зауважити, що воно загалом толерантне. Згідно з результатами соціологічного дослідження¹, проведеного під керівництвом Саїда Ісмаїлова і представленого на V Міжнародній літній ісламознавчій школі (Острог, 10-15 липня 2016 р.), ісламофобія в Україні відсутня. Зокрема, 38% респондентів проголосували б за мусульманина на місцевих виборах, якщо він є гідним кандидатом; 14,5% сказали, що вони не надають значення релігійній приналежності людини. Крім того, 33% опитаних підтримують ідею побудувати в їхньому населеному пункті мечеть, а 13% відповіли, що мечеть у них вже є. Відтак можна зробити висновок, що мусульмани (включаючи новонавернених) в Україні не стикаються з негативним ставленням з боку суспільства загалом. Водночас, на слушну думку Олега Яроша, в Україні простежується так звана консервативна ісламофобія, коли мусульман сприймають як носіїв іншої цивілізаційної парадигми, що певною мірою суперечить традиційному способу життя українців. Це мало місце, зокрема, у 90-х роках минулого століття, коли точилася дискусія щодо будівництва мечеті на Лук'янівці в Києві, проти чого активно виступали національно-демократичні сили [8]. Не варто оминати мовчанням і факт упередженого ставлення до традиційного мусульманського вбрання. Як зазначає журналіст інформаційно-аналітичного центру «Альрайд» Тетяна Євлосєва, не всі роботодавці готові бачити жінку у хустці серед своїх підлеглих [1]. Новонавернені мусульмани, крім того, стикаються з нерозумінням і навіть осудом (через зміну віросповідання) з боку найближчого оточення, потерпають від

конфліктів у родинях. Дівчатам, жінкам, які приймають іслам самостійно, не маючи на меті одружуватися з мусульманином, забороняють носити хіджаб¹. З чоловіками здебільшого припиняють спілкування їх колишні друзі, оскільки їм не вподобі ті правила поведінки і норми моралі, яких дотримуються мусульмани.

Подібних труднощів зазнають і новонавернені мусульмани в інших країнах. Як згадує британська журналістка Івон Рідлі, яка навернулася в іслам ще в 2004 році, її знайомі були шоковані, коли дізналися, що вона змінила віру¹. Захіра¹, етнічна фінка, каже, що бути мусульманином у Фінляндії доволі складно, бо на них часто дивляться як на терористів. Японка Лейко змушена була звільнитися з роботи, оскільки роботодавець вимагав від неї дотримання офісного дрес-коду, що аж зовсім не передбачає носіння хіджабу. Житель Бразилії, що став мусульманином після трагедії 11 вересня 2001 року¹, сказав, що в родині деякий час його вважали мало не божевільним. Малайзійка Майсара протягом п'яти років приховувала від сім'ї факт свого навернення в іслам, оскільки боялася гніву батька, і, як згодом виявилось, її побоювання не були марними.

То що ж, зрештою, спричиняє таке неприязне ставлення до людей, що вирішити перейти в іншу віру? З одного боку, дається взнаки відсутність достовірної інформації про іслам (саме достовірної, яка б була здатна зруйнувати хибні уявлення про іслам як про «секту», «ідеологію терористів», «релігію дикунів», «релігію, що принижує жінок», і т. п.). З іншого боку, чітко простежується небажання позбутися негативних стереотипів, пов'язаних з ісламом, а також неповага до особистісного вибору близької людини.

Кожна людина має право на свободу думки, совісті і релігії, згідно зі Статтею 18 Загальної декларації прав людини (звичайно, якщо при цьому не порушуються права та свободи інших людей). Будуючи правову і демократичну державу, ми, українці, повинні поважати людей, чії релігійні погляди і система цінностей відрізняються від наших власних, і не піддаватися упередженням щодо них.

Джерела

1. *Євлоєва Тетяна*. «Бути жінкою-мусульманкою – не легше і не важче, ніж у інших релігійних групах» // Духовна велич Львова. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://velychlviv.com/buty-zhinkoyu-musulmankoyu-ne-legshe-i-ne-vazhche-nizh-u-inshyh-religijnyh-grupah-tetyana-yevloyeva/>
2. ИГИЛ. Не исламское и не государство. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://islam.com.ua/special-topic-igil>
3. *Игнатъев Андрей*. Почему русские принимают ислам? [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.schwarz-front.ru/islam300509.htm>
4. Католическая монахиня приняла ислам после лекций священника-исламофоба [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.islamnews.ru/news-27257.html>
5. «Раб Аллаха Владислав» — священник принял ислам: его мнение и мнение епархии [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.dddkursk.ru/number/620/new/003694/>
6. Чим є іслам для українців і що таке іслам в Україні? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://islam.in.ua/ua/tochka-zoru/chym-ye-islam-dlya-ukrayinciv-i-shcho-take-islam-v-ukrayini>
7. Чому українці приймають іслам? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://islam.in.ua/ua/suspilstvo/chomu-ukrayinci-priymayut-islam>
8. *Ярош Олег*. В Украине присутствует консервативная исламофобия [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://for-ua.com/article/1097751>
9. Female conversion to Islam in Britain examined in unique research project // University of Cambridge. [Electronic resource] — Access mode: <https://www.cam.ac.uk/research/news/female-conversion-to-islam-in-britain-examined-in-unique-research-project>
10. *Ozköse Adem*. Cennete Otostop. Hidayet Öyküleri / Adem Özköse. — İstanbul : Pınar Yayınları. — 192 s.